

سازمان دفاع از قربانیان خشونت
Organization for Defending Victims
of Violence

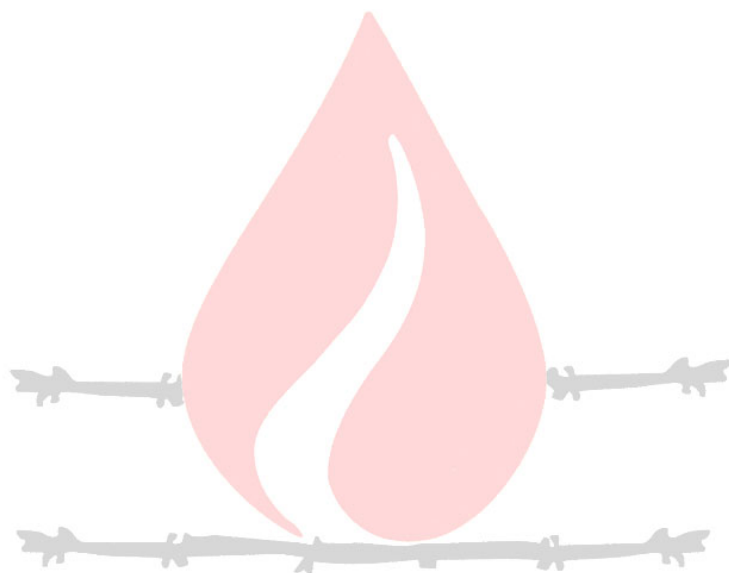

نگاهی به کارنامه حقوق بشری عربستان سعودی، بحرین و امارات متحده عربی (۱)
گزارش راهبردی ۱۴۰۲ / ۳

سازمان دفاع از قربانیان خشونت
Organization for Defending Victims
of Violence

فروردین ماه ۱۴۰۲

۱۴۰۲۰۰۲۰۳

سازمان دفاع از قربانیان خشونت
Organization for Defending Victims
of Violence

درآمد

در این گزارش دو عنوان کلی مشتمل بر تحولات مربوط به موارد نقض حقوق بشر در کشورهای عربستان سعودی، بحرین و امارات متحده عربی و موارد نقض حقوق بشر از سوی این دولت‌ها در یمن و دیگر سوءاستفاده‌های حقوق بشری در این کشور در فروردین‌ماه ۱۴۰۲، بر اساس مقالات، گزارش‌ها، بیانیه‌ها و اخبار آشکار به دست آمده از سازمان‌های حقوق بشری مردم‌نهاد و بین‌المللی و رسانه‌های گروهی مورد بررسی قرار گرفته است.

خلاصه اجرایی

در بخش موارد نقض حقوق بشر در عربستان سعودی به ۲ محور موضوعی اشاره شده که محور نخست آن به گزارش سالانه سازمان عفو بین‌الملل در مورد وقایع سال ۲۰۲۲ و موارد نقض حقوق بشر در عربستان سعودی اشاره کرده که عبارتند از: هدف قرار گرفتن افراد به دلیل استفاده مسالمت‌آمیز از حقوق خود برای آزادی بیان و تجمعات توسط مقامات، محکوم شدن افراد به حبس‌های طولانی در پی محاکمه‌های به‌شدت ناعادلانه به دلیل ابراز یا تشریک مسالمت‌آمیز یا تشکیل سازمان‌های اجتماعی، آزار و اذیت مدافعان حقوق بشر در زندان و ممنوعیت سفر پس از آزادی مشروط، محکوم شدن به اعدام در محاکمه‌های به‌شدت ناعادلانه دادگاه‌ها از جمله در مورد افرادی که در زمان جنایت ادعایی، کودک بوده‌اند. اخراج اجباری هزاران نفر از ساکنان شهر ساحلی جدّه، سیستم حمایتی کارگران مهاجر همراه با آزار و بازداشت خودسرانه هزاران نفر در شرایط غیرانسانی، شکنجه و بدرفتاری و بازگرداندن مهاجران غیرقانونی به‌عنوان بخشی از سرکوب سراسری و اجرای قانون احوال شخصی کشور با سرپرستی مردان و تبعیض علیه زنان.

در محور دوم به گزارش سازمان دیده‌بان حقوق بشر در خصوص تصمیم شرکت مایکروسافت برای ایجاد مرکز داده ابری در عربستان سعودی پرداخته است. در این

گزارش به سابقه نقض حقوق بشر عربستان در خصوص حریم خصوصی کاربران خود در فضای مجازی اشاره شده است. دیده‌بان معتقد است مایکروسافت باید سرمایه‌گذاری خود برای ایجاد مرکز داده ابری در عربستان سعودی را متوقف کند تا زمانی که این شرکت بتواند به وضوح نشان دهد چگونه خطر تسهیل نقض جدی حقوق بشر را کاهش می‌دهد. دیده‌بان معتقد است این تصمیم علیرغم سابقه طولانی دولت در نفوذ به سیستم‌عامل‌های فناوری و سرکوب مداوم داخلی اتخاذ شده است. قوانین ضد جرائم سایبری و حفاظت از داده‌های عربستان سعودی به شدت حق حریم خصوصی را تضعیف می‌کند، نظارت کنترل‌نشده دولتی را امکان‌پذیر می‌کند و به آژانس‌های دولتی عربستان اجازه می‌دهد تا با استفاده از «دلایل امنیتی» بسیار گسترده و نامشخص به داده‌ها دسترسی داشته باشند که مجموع این اقدامات نگرانی‌های جدی در مورد توانایی مایکروسافت برای حمایت از مسئولیت‌های حقوق بشر در حین فعالیت خود در کشور را ایجاد کرده است.

در بخش موارد نقض حقوق بشر در بحرین به ۲ محور موضوعی اشاره شده است که محور نخست آن به گزارش سالانه سازمان عفو بین‌الملل در خصوص وقایع سال ۲۰۲۲ و موارد نقض حقوق بشر در بحرین اشاره کرده که برخی از این موارد عبارتند از: شکنجه و رفتارهای ظالمانه و غیرانسانی زندانیان از جمله بی‌توجهی پزشکی، تأخیر در درمان به‌عنوان تلافی و محرومیت از تماس با اعضای خانواده، محدود کردن آزادی بیان و اجتماعات توسط مقامات و بازداشت زندانیان به دلیل استفاده از این حقوق، عدم محافظت و حمایت دولت از کارگران مهاجر در برابر استثمار، عدم اقدامات کافی برای مقابله با بحران آب و هوا و تشدید محدودیت دسترسی به مراقبت‌های بهداشتی برای کودکان بی‌تابعیت توسط دولت.

محور دوم به گزارش موسسه آمریکایی‌ها برای دموکراسی و حقوق بشر در خصوص عملکرد مقامات زندان و عدم دسترسی زندانیان به درمان و مراقبت‌های بهداشتی اشاره و از آن انتقاد شده است. بر اساس این گزارش، در ۶ آوریل، بیانیه‌ای از سوی «بیمارستان‌های دولتی بحرین» در خبرگزاری بحرین (فقط به زبان عربی) منتشر شد که در آن ادعا شده بود که الخواجه «اخیراً تحت مراقبت‌های پزشکی لازم قرار گرفته است و ثابت شده وی هیچ‌گونه ناراحتی یا عارضه قلبی و یا مشکلات قفسه سینه ندارد». الخواجه

پس از اطلاع از این گفته، دخترش را برای تصحیح نادرستی اظهارات ذکر شده فراخواند و این ادعا را نپذیرفت و معتقد است این رویه مرگ آهسته زندانیان را رقم می‌زند. طبق گزارش، مقررات مربوط به انتقال زندانیان در خصوص قرارهای پزشکی و قضایی طی ماه‌های گذشته تشدید شده است. گزارش بیان می‌کند وضعیت عمومی، به‌ویژه محرومیت زندانیان از دسترسی به درمان کافی در زندان پیش از این بارها مورد انتقاد شدید بازیگران بین‌المللی قرار گرفته است.

در بخش موارد نقض حقوق بشر در امارات متحده عربی به ۲ محور موضوعی اشاره شده است که محور نخست آن به گزارش سالانه سازمان عفو بین‌الملل در خصوص وقایع سال ۲۰۲۲ و موارد نقض حقوق بشر در امارات اشاره کرده است. برخی از این موارد عبارتند از: اجرای قوانین جدید توسط امارات و محدود کردن قابل توجه آزادی بیان و اجتماعات، تمدید بازداشت خودسرانه ده‌ها قربانی محاکمه‌های جمعی پس از پایان دوره سپری شدن زندان توسط مقامات، بدرفتاری طولانی‌مدت با مدافع حقوق بشر، تجدید موضع دولت علیه به رسمیت شناختن حقوق پناهندگان و تمدید مشارکت امارات در ائتلاف نظامی با ارتکاب نقض مکرر و جدی قوانین بین‌المللی در یمن.

در محور دوم به گزارش سازمان دیده‌بان حقوق بشر در خصوص عملکرد دولت امارات مبنی بر نگه‌داشتن بازداشت‌شدگان پس از پایان دوران محکومیت‌شان اشاره و از آن انتقاد شده است. به اعتقاد دیده‌بان مقامات حداقل ۵۱ زندانی اماراتی که بین یک ماه تا نزدیک به چهار سال پیش دوران محکومیت خود را به پایان رسانده‌اند، همچنان در زندان نگه داشته‌اند. بنا به گزارش، این ۶۹ زندانی همگی بخشی از محاکمه جمعی و به‌شدت ناعادلانه «یو.ای.ای. ۹۴» هستند. این افراد منتقدان دولت می‌باشند که محکومیت آنها حقوق آزادی بیان، تشکل و اجتماعات را نقض کرده است. مقامات امارات برای ادامه بازداشت آنها بعد از اتمام محکومیت‌شان از توجیهات بی‌اساس ضد تروریسم استفاده کرده‌اند.

در بخش موارد نقض حقوق بشر ائتلاف به رهبری عربستان به ۲ محور موضوعی اشاره شده است. محور نخست آن به گزارش سالانه سازمان عفو بین‌الملل در خصوص وقایع

سال ۲۰۲۲ و موارد نقض حقوق بشر در یمن اشاره کرده است. برخی از این موارد عبارتند از: ادامه نقض قوانین بین‌المللی بشردوستانه و حقوق بشر از سوی همه طرف‌های درگیری طولانی‌مدت در یمن همراه با مصونیت از مجازات، انجام حملات غیرقانونی با وجود آتش‌بس، کشته و زخمی شدن غیرنظامیان و اختلال در دسترسی به کمک‌های بشردوستانه، تخریب اموال غیرنظامی، تداوم آزار، بازداشت خودسرانه و محاکمه روزنامه‌نگاران و فعالان به دلیل استفاده مسالمت‌آمیز از حق آزادی بیان یا به دلیل وابستگی سیاسی، ارتکاب خشونت و تبعیض مبتنی بر جنسیت توسط طرفین، منع زنان از سفر بدون همراهی سرپرست مرد، ممانعت از کار کردن و دریافت کمک‌های بشردوستانه، دستگیری خودسرانه دگرباشان جنسی، شکنجه و سایر اشکال خشونت جنسی؛ تهدیدات؛ و آزار و اذیت از سوی همه طرف‌های درگیر و تخریب محیط زیست.

در محور دوم به گزارش سازمان بهداشت جهانی منتشر شده در سایت خبری سازمان ملل اشاره شده که در آن گفته شده سیستم بهداشتی شکننده یمن به شدت تحت فشار و برای جلوگیری از وخامت بیشتر آن به بودجه بین‌المللی بیشتری نیاز است. گفتنی است از سال ۲۰۱۵ تقریباً کل اقتصاد کشور به فروپاشی رسیده، ده‌ها هزار کشته برجای مانده است. به گفته سازمان بهداشت جهانی حدود ۱۲,۹ میلیون یمنی نیازهای فوری به مراقبت‌های بهداشتی بشردوستانه دارند و ۵۴۰,۰۰۰ کودک زیر پنج سال در حال حاضر از سوءتغذیه حاد شدید «با خطر مستقیم مرگ» رنج می‌برند. بر اساس گزارش، «گروه سلامت» بشردوستانه یمن، متشکل از سازمان ملل و ۴۶ سازمان غیردولتی، تنها ۶۲ میلیون - یا ۱۶ درصد - از ۳۹۲ میلیون دلار مورد نیاز را برای ۱۲,۹ میلیون یمنی آسیب‌پذیر دریافت کرده است.

در ادامه می‌توان متن گزارش‌های مذکور را ملاحظه نمود:

الف) موارد نقض حقوق بشر در عربستان سعودی، بحرین و امارات متحده عربی

*عربستان سعودی

۱. نگاهی به گزارش سالانه عفو بین‌الملل در خصوص وضعیت حقوق بشر عربستان

سعودی در سال ۲۰۲۲

درآمد

سازمان عفو بین‌الملل در گزارش سالانه خود به وقایع سال ۲۰۲۲ و موارد نقض حقوق بشر در عربستان سعودی به موارد زیر اشاره کرده است.

بر اساس آنچه در گزارش آمده برخی از موارد نقض حقوق بشر در عربستان عبارتند از: هدف قرار گرفتن افراد به دلیل استفاده مسالمت‌آمیز از حقوق خود برای آزادی بیان و تجمعات توسط مقامات، محکوم شدن افراد به حبس‌های طولانی در پی محاکمه‌های به‌شدت ناعادلانه به دلیل ابراز یا تشریک مسالمت‌آمیز یا تشکیل سازمان‌های اجتماعی، آزار و اذیت مدافعان حقوق بشر در زندان و ممنوعیت سفر پس از آزادی مشروط، محکوم شدن به اعدام در محاکمه‌های به‌شدت ناعادلانه دادگاه‌ها از جمله در مورد افرادی که در زمان جنایت ادعایی، کودک بوده‌اند. اخراج اجباری هزاران نفر از ساکنان شهر ساحلی جده، سیستم حمایتی کارگران مهاجر همراه با آزار و بازداشت خودسرانه هزاران نفر در شرایط غیرانسانی، شکنجه و بدرفتاری و بازگرداندن مهاجران غیرقانونی به‌عنوان بخشی از سرکوب سراسری و اجرای قانون احوال شخصی کشور با سرپرستی مردان و تبعیض علیه زنان.

بر اساس گزارش، اعضای ارشد پارلمان اروپا در ماه مارس، بیانیه‌ای درباره وضعیت حقوق بشر در عربستان سعودی صادر و طی آن اعدام دسته‌جمعی در ۱۲ مارس را محکوم و از این کشور درخواست کردند اعدام‌ها را فوراً متوقف کند. همچنین جو بایدن رئیس‌جمهور آمریکا در ماه ژوئیه از عربستان سعودی دیدن کرد. در اواخر همان ماه، عربستان سعودی بیانیه جده را منتشر کرد که در آن شراکت راهبردی بین دو کشور، که شامل هیچ‌گونه تعهد حقوق بشری

نبود، تشریح شده است. در ۶ نوامبر عربستان سعودی و اتحادیه اروپا در ریاض دومین گفتگوی حقوق بشری خود را برگزار کردند. اتحادیه اروپا در مورد افزایش شدید اعدام‌ها و همچنین مسائل مربوط به آزادی اجتماعات و تشکل‌ها و استفاده از ممنوعیت‌های سفر ابراز نگرانی کرده است. همچنین ائتلاف به رهبری عربستان سعودی در درگیری مسلحانه طولانی‌مدت در یمن همچنان در جنایات جنگی و سایر نقض‌های جدی قوانین بین‌المللی دخالت دارد.

آزادی بیان و اجتماعات

بر اساس گزارش، دادگاه کیفری تخصصی حداقل ۱۵ نفر اعم از شهروندان و اتباع خارجی را پس از محاکمه‌های بسیار ناعادلانه به دلیل بیان یا ارتباط مسالمت‌آمیزشان، از جمله سخنرانی صلح‌آمیز آنلاین در توئیتر، مجرم شناخته و به بین ۱۵ تا ۴۵ سال زندان محکوم کرده است. این دادگاه حداقل دو فعال حقوق زنان را نیز به حبس‌های طولانی‌مدت بی‌سابقه محکوم کرده است. دادگاه کیفری تخصصی و سایر دادگاه‌ها همچنین به اعمال شرایط محدودکننده برای این افراد پس از آزادی و با وجود گذراندن دوران محکومیت خود، ادامه داده‌اند که می‌توان به ممنوعیت سفر و بسته‌شدن حساب کاربری این افراد در رسانه‌های اجتماعی اشاره کرد.

در گزارش به حکم حبس ۳۴ سال برای سلما الشهاب، دانشجوی دکترا و فعال در ۹ اوت در عربستان اشاره شده و به دنبال آن ۳۴ سال ممنوعیت سفر به دلیل نوشتن و فعالیت مسالمت‌آمیز توئیتر در حمایت از حقوق زنان صادر شد. ابتدا وی به شش سال زندان محکوم شد ولی دادستانی خواستار مجازات شدیدتری شد. عفو بیان می‌کند حکم سنگین‌تر برای وی بر اساس صلاح‌دید قاضی به دلیل «اخلال در نظم عمومی و برهم زدن امنیت و ثبات کشور» از طریق انتشار توئیتهای با استناد به مواد ۳۴، ۳۸، ۴۳ و ۴۴ قانون مبارزه با تروریسم و ماده ۶ قانون مبارزه با جرائم سایبری صادر شده است.

^۱The Specialized Criminal Court (SCC)

همچنین در گزارش به محکومیت ۱۰ تا ۱۸ سال زندان برای ۱۰ مرد مصری نوبی پس از یک محاکمه به شدت ناعادلانه، در ۱۱ اکتبر توسط دادگاه کیفری تخصصی به دلیل سازماندهی یک مراسم یادبود مسالمت‌آمیز اشاره شده است. این افراد بیشتر از دو سال را پیش از محاکمه خودسرانه در بازداشت سپری کرده بودند.

مدافعان حقوق بشر

بر اساس گزارش، ممنوعیت سازمان‌های حقوق بشری تحت قانون انجمن‌ها باقی مانده است. مدافعان و فعالان حقوق بشر همچنان به‌طور خودسرانه بازداشت می‌شوند و مورد آزار و اذیت قرار می‌گیرند و یا در معرض ممنوعیت‌های مسافرتی خودسرانه قرار می‌گیرند که این امر آزادی حرکت آنها را محدود کرده است. ده‌ها نفر به خاطر فعالیت‌های حقوق بشری خود همچنان به زندان محکوم می‌شوند.

طبق گزارش، رایف بداوی^۲ وبلاگ‌نویس و فعال، پس از گذراندن حکم ۱۰ ساله زندان به دلیل ایجاد یک انجمن آنلاین بحث عمومی که در آن به توهین به اسلام متهم شده بود، در ماه مارس به‌طور مشروط آزاد شد. در عین حال ممنوعیت ۱۰ ساله سفر وی به‌عنوان بخشی از محکومیت وی آغاز شده است.

موارد دیگری که عفو به آن اشاره کرده جلوگیری از تماس محمد القحطانی، مدافع حقوق بشر و یکی از اعضای مؤسس انجمن حقوق مدنی و سیاسی عربستان، از اکتبر تا پایان سال با خانواده خود بوده است. همچنین به تعرض زندانی هم‌بند وی در ماه مه که مشکلات روانی نیز داشته، اشاره شده است.

مجازات اعدام

طبق گزارش، مقامات پس از محاکمه‌های بسیار ناعادلانه، افرادی که به قتل، سرقت، تجاوز جنسی، قاچاق مواد مخدر و جرائم مرتبط با تروریسم محکوم شده بودند را به اعدام محکوم و حکم را اجرا کرده‌اند. در ماه فوریه، کمیسیون حقوق بشر عربستان به عفو

^۲Raif Badawi

بین‌الملل گفت که این کشور دیگر افراد را «به دلیل جنایات ارتكابی از سوی خردسالان» اعدام نمی‌کند و به تمام این مجازات‌ها تخفیف داده است. با این حال، بین ژوئن و اکتبر، دادگاه کیفری تخصصی و یک دادگاه کیفری دیگر حکم اعدام سه مرد جوان که در زمان جنایات مرگ‌بار زیر ۱۸ سال سن داشته‌اند، را تأیید کرده است.

عفو در گزارش خود به بزرگترین اعدام دسته‌جمعی در دهه‌های اخیر شامل ۸۱ مرد - شهروند و اتباع خارجی - در ۱۲ مارس اشاره کرده است. به گفته وزارت کشور، اعدام‌شدگان به چندین جرائم از جمله جرائم مرتبط با تروریسم، قتل، سرقت مسلحانه و قاچاق اسلحه محکوم شدند. برخی از اعدام‌شدگان نیز به «برهم زدن بافت اجتماعی و انسجام ملی» و «مشارکت و تحریک به تحصن و اعتراض» محکوم شدند که با حقوق آزادی بیان، اجتماعات مسالمت‌آمیز و تجمعات در تعارض است. از میان اعدام‌شدگان، ۴۱ نفر از اقلیت شیعه عربستان سعودی بوده‌اند.

گزارش بیان می‌کند در ماه نوامبر، مقامات ۲۰ نفر را به دلیل جرائم مرتبط با مواد مخدر اعدام کرده‌اند که از زمان اعلام تعلیق مجازات اعدام برای جرائم مرتبط با مواد مخدر در ژانویه ۲۰۲۱ توسط کمیسیون حقوق بشر عربستان، اولین اعدام‌ها در این موضوع بوده است.

محاکمه ناعادلانه

گزارش می‌افزاید: دادگاه عالی در ماه آوریل، حکم اعدام دو مرد شیعه بحرینی را به اتهام «تروریسم» و اعتراضات تأیید کرده است. آنها در ۸ مه ۲۰۱۵ دستگیر شدند و به مدت سه ماه و نیم در سلول انفرادی و بدون ارتباط بوده‌اند. در اکتبر ۲۰۲۱، دادگاه کیفری تخصصی آنها را پس از یک محاکمه به شدت ناعادلانه به اعدام محکوم کرد. در صورتی که پادشاه احکام آنها را تأیید کند، آنها با خطر اعدام قریب‌الوقوع روبرو خواهند شد.

عفو بین‌الملل همچنین به محکومیت مجدد عبدالله الحویتی که در سن ۱۴ سالگی دستگیر شده بود، اشاره کرده است. وی پس از آنکه دادگاه عالی در نوامبر ۲۰۲۱ حکم اعدام قبلی علیه او را که در اکتبر صادر شده بود، لغو کرد، دوباره توسط دادگاه جنایی در شهر تبوک به اعدام محکوم شد. عبدالله الحویتی در مدت بازداشت خود در سلول انفرادی نگهداری

شده است، از دسترسی به وکیل محروم بوده و تحت فشار مجبور به «اعتراف» شده است. او به اتهاماتی از جمله سرقت مسلحانه و قتل یک افسر امنیتی محاکمه شد.

اخراج اجباری

به گفته گزارش مقامات از ژانویه تا اکتبر، هزاران نفر از ساکنان، از جمله اتباع خارجی را در جده به عنوان بخشی از یک طرح تخریب و اخراج دسته‌جمعی برای توسعه شهر هدف اخراج اجباری قرار داده‌اند. یک رسانه دولتی در ۳۱ ژانویه یک طرح غرامت برای شهروندان را اعلام کرد که اتباع خارجی که ۴۷ درصد از اخراج‌شدگان را تشکیل می‌دهند از این طرح مستثنی می‌کند. به ساکنان بین یک روز تا شش هفته اخطار داده شد. طرح‌های پروژه تقریباً سه سال قبل نهایی شده بود، اما مقامات از مطرح کردن و مشاوره با ساکنان، ارائه اطلاعات کافی، اعلام میزان غرامت یا ارائه آن به ساکنان قبل از تخریب کوتاهی کرده‌اند.

حقوق مهاجران

طبق گزارش، در ماه ژوئیه، در سیستم کفاله عربستان یک اصلاح محدود صورت گرفته است. وزارت منابع انسانی و توسعه اجتماعی دو شرط جدید را اعلام کرد که بر اساس آن کارگران خانگی مجاز به تغییر کارفرما بدون اجازه کارفرمای فعلی خود هستند: اگر کارمند در طول دوره آزمایشی قرارداد کار را فسخ کند و اگر مدرکی وجود داشته باشد که خدمات کارمند قبلاً بدون اطلاع یا رضایت کارفرمای قبلی به کارفرمای دیگری منتقل شده باشد. با این حال، شرایط جدید، کارگران خانگی مهاجر را در برابر سایر آزارهایی که با آن مواجه بوده‌اند، از جمله آزار لفظی و فیزیکی، مصادره پاسپورت و پرداخت نامنظم یا عدم پرداخت دستمزد محافظت نمی‌کند. کارگران مهاجر خانگی همچنان از حمایت‌های تحت قانون کار کشور مستثنی هستند.

گزارش در ادامه به سرکوب افراد متهم به نقض مقررات اقامت، مرز و کار از طریق دستگیری‌های خودسرانه توسط مقامات اشاره کرده است. در این راستا ده‌ها هزار مهاجر اتیوپیایی را تنها بر اساس وضعیت مهاجرت غیرقانونی‌شان به زور به کشورشان بازگردانده‌اند.

به گفته وزارت کشور، از ژانویه تا نوامبر، حداقل ۴۷۹،۰۰۰ اتباع خارجی از ۶۷۸،۰۰۰ نفری که به دلیل «نقض مقررات کار، اقامت و امنیت مرزی» دستگیر شده، به کشور خود بازگردانده شده‌اند. در همین مدت، ۱۴۵۱۱ تبعه خارجی که بیشتر آنها اتیوپیایی و یمنی بوده‌اند به دلیل عبور نامنظم از مرز یمن به عربستان سعودی دستگیر شده‌اند.

شکنجه و سایر رفتارهای غیرانسانی

بر اساس گزارش، مقامات عربستان سعودی به‌طور خودسرانه مردان، زنان و کودکان اتیوپیایی را تا ۱۸ ماه در شرایط غیرانسانی بازداشت کرده و قبل از بازگرداندن اجباری آنها به اتیوپی، بیشتر آنها بین آوریل تا مه، شکنجه شدند و مورد بدرفتاری قرار گرفتند. آنها قبل از اخراج در بازداشتگاه‌هایی پر ازدحام با دسترسی ناکافی به غذا، آب، بهداشت و مراقبت‌های بهداشتی نگهداری می‌شدند. به گفته عفو در این فرایند حداقل ۱۲ مرد جان باخته است.

سازمان دفاع از قربانیان خشونت

Organization for Defending Victims of Violence

حقوق زنان و دختران

طبق گزارش، شورای وزیران در ماه مارس، قانون جدید احوال شخصی را تصویب کرد که در ژوئن اجرایی شد. قانون جدید که قبلاً تدوین نشده بود، تبعیض علیه زنان از طریق قیمومیت مرد را امکان‌پذیر کرده است. طبق این قانون فقط مردان می‌توانند قیم قانونی باشند و زنان برای ازدواج باید از ولی مرد اجازه ازدواج داشته باشند و سپس موظف به اطاعت از شوهر خود هستند. علاوه بر این، قانون به زنان و مردان حقوق مساوی در مورد مسائل مربوط به فرزندان خود در صورت جدایی نمی‌دهد. درحالی‌که حضانت به‌طور

خودکار به مادر اعطا می‌شود، پدر بدون در نظر گرفتن بهترین منافع کودک به‌عنوان قیم قانونی کودک تعیین می‌شود.

عفو بین‌الملل در پایان گزارش خود اشاره کرده که دولت عربستان سعودی هنوز در خصوص بحران آب‌وهوایی اهداف و برنامه‌ای را برای کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای معرفی نکرده است.^۳

۲. سرمایه‌گذاری میکروسافت برای ایجاد مناطق داده ابری در عربستان

سازمان دیده‌بان حقوق بشر در تاریخ ۱۳ آوریل ۲۰۲۳، در گزارشی به سابقه نقض حقوق بشر عربستان در خصوص حریم خصوصی کاربران خود در فضای مجازی و تصمیم شرکت میکروسافت برای سرمایه‌گذاری ایجاد مرکز داده در این کشور اشاره کرده است. دیده‌بان معتقد است میکروسافت باید سرمایه‌گذاری خود برای ایجاد مرکز داده ابری در عربستان سعودی را متوقف کند تا زمانی که بتواند به‌وضوح نشان دهد چگونه خطر تسهیل نقض جدی حقوق بشر را کاهش می‌دهد.

طبق گزارش، میکروسافت در فوریه ۲۰۲۳، اعلام کرد قصد سرمایه‌گذاری در یک مرکز داده ابری در عربستان سعودی را دارد. دیده‌بان معتقد است این تصمیم علیرغم سابقه طولانی دولت در نفوذ به سیستم‌عامل‌های فناوری و سرکوب مداوم داخلی اتخاذ شده است. قوانین ضد جرائم سایبری و حفاظت از داده‌های عربستان سعودی به شدت حق حریم خصوصی را تضعیف می‌کند، نظارت کنترل‌نشده دولتی را امکان‌پذیر می‌کند و به آژانس‌های دولتی عربستان اجازه می‌دهد تا با استفاده از «دلایل امنیتی» بسیار گسترده و نامشخص به داده‌ها دسترسی داشته باشند که مجموع این اقدامات نگرانی‌های جدی در مورد توانایی میکروسافت برای حمایت از مسئولیت‌های حقوق بشر در حین فعالیت خود در کشور را ایجاد کرده است.

^۳<https://www.amnesty.org/en/location/middle-east-and-north-africa/saudi-arabia/report-saudi-arabia/>

مدیر حقوق بشر و عدالت اقتصادی در دیده‌بان حقوق بشر گفته است: «مقامات سعودی با هک کردن تلفن‌ها، نفوذ به شرکت‌های بزرگ فناوری و تصویب قوانینی که به نهادهای دولتی اختیارات نظارتی گسترده را اعطا می‌کند، به شدت حق حریم خصوصی شهروندان خود را نقض کرده است. مایکروسافت نباید سوءاستفاده‌های عربستان را نادیده بگیرد و باید سرمایه‌گذاری خود را متوقف کند تا زمانی که این شرکت بتواند به‌طور معناداری توضیح دهد چگونه خطرات حقوق بشر را کاهش می‌دهد.

بر اساس گزارش، ایجاد یک مرکز داده ابری در عربستان سعودی خطرات مستقیم و منحصربه‌فردی را برای حقوق بشر به همراه دارد، زیرا ممکن است دولت به داده‌های کاربران دسترسی پیدا کند. دولت سعودی قبلاً نشان داده که حریم خصوصی، آزادی بیان، تشکل، عدم تبعیض و حقوق دادرسی را نقض خواهد کرد. دیده‌بان حقوق بشر در فوریه ۲۰۲۳ با نوشتن نامه‌ای به مایکروسافت این نگرانی‌ها را برجسته کرده است. مایکروسافت نیز به پرسش‌های دیده‌بان حقوق بشر پاسخ داد و به تعهد پایبندی این شرکت به اصول مورد اعتماد و رویکرد آن برای راه‌اندازی مراکز داده در کشورها یا مناطقی که دارای چالش‌های حقوق بشری هستند اشاره کرده اما درخواست کرد پاسخ‌هایش ثبت نشود.

دیده‌بان حقوق بشر گفته است: سابقه فاحش مقامات عربستان در زمینه حقوق بشر، از جمله نفوذ آنها به توئیتر برای جاسوسی از مخالفان و هدف قرار دادن فعالان حقوق بشر و مخالفان سیاسی با فناوری پیچیده نظارت دیجیتال، مشکلاتی را برای شرکت‌هایی ایجاد می‌کند که متعهد به حفاظت از حقوق حریم خصوصی کاربران هستند.

گزارش بیان می‌کند سوءاستفاده‌های نظام‌مند در سیستم قضایی عربستان، فقدان روند عادلانه و سرکوب گسترده مخالفان سیاسی و جامعه مدنی مستقل، نگرانی‌های جدی ایجاد کرده که آیا مایکروسافت برای پایبندی به تعهدات اعلام شده حقوق بشری خود توانایی دارد یا قادر است درخواست‌های مشکل‌دار برای داده‌ها توسط دولت سعودی در دادگاه‌های این کشور با به چالش بکشد.

طبق گزارش، قانون جدید حفاظت از داده‌ها و مقررات اجرایی کشور، اختیارات گسترده‌ای را به سازمان‌های دولتی برای دسترسی به داده‌های شخصی اعطا می‌کند. نهادهایی که داده‌ها را کنترل می‌کنند، مجازند بر اساس «دلایل امنیتی» مبهم و گسترده، که در قانون نیز تعریف نشده، داده‌ها را به آژانس‌های دولتی افشا کنند. به نظر نمی‌رسد قانون، نظارت مستقلی بر این اختیارات دولتی داشته باشد.

گزارش می‌افزاید: قانون سال ۲۰۰۷ مبارزه با جرائم سایبری عربستان، هرگونه «تولید، آماده‌سازی، انتقال یا ذخیره‌سازی مطالبی را که به نظم عمومی، ارزش‌های مذهبی، اخلاق عمومی یا حریم خصوصی آسیب می‌زند» را جرم‌انگاری می‌کند که این امر می‌تواند توسط مقامات سعودی برای وادار کردن مایکروسافت به تحویل داده‌های کاربران در مورد افرادی که متهم به چنین اتهامات گسترده و توهین‌آمیزی هستند، استفاده شود.

طبق گزارش، مایکروسافت صراحتاً متعهد شده اطمینان حاصل کند قوانین و خط‌مشی‌ها اساساً با اصول مورد اعتماد در کشورهای که شرکت در آن فعالیت می‌کند مطابقت دارد. اصول مورد اعتماد، ابتکار غول‌های فناوری جهانی برای ابراز تعهد خود نسبت به محافظت از حقوق مشتریان خود، بیان می‌کند که ارائه‌دهندگان خدمات ابری «از قوانینی حمایت می‌کنند که به دولت‌ها اجازه می‌دهد داده‌ها را از طریق یک فرآیند شفاف و قانونی و استانداردهای حقوق بشر درخواست کنند».

سازمان دفاع از قربانیان خشونت
Organization for Defending Victims
of Violence

دیده‌بان حقوق بشر گفته قوانین و اقدامات عربستان سعودی بسیار پایین‌تر از استانداردهای بین‌المللی حقوق بشر و استانداردهایی است که در اصول مورد اعتماد خود مایکروسافت آمده است.

طبق گزارش، نخست‌وزیر و ولیعهد، محمد بن سلمان، سرکوب داخلی را تشدید کرده و بر سرکوب شدید مخالفان و بدتر شدن حقوق دادرسی در کشوری که حاکمیت قانون در آن وجود نداشته، نظارت دارد.

گزارش در ادامه بیان می‌کند در سال ۲۰۱۷، سرویس دادستانی و دستگاه امنیتی کشور مستقیماً تحت نظارت دربار سلطنتی قرار گرفت و ابزار اصلی سرکوب، در دستان پادشاه و ولیعهد قرار گرفت. در اوت ۲۰۲۲، مقامات سعودی سلما الشهاب، دانشجوی دکتری را تنها بر اساس فعالیت‌های توییتری خود به ده‌ها سال زندان محکوم کرده‌اند.

وزارت دادگستری آمریکا در گزارشی اعلام کرد عربستان سعودی ظاهراً به تویتر نفوذ کرده و به‌طور غیرقانونی به اطلاعات شخصی شهروندان خود در آن شرکت دسترسی پیدا کرده است. در سال ۲۰۱۹، دو کارمند تویتر به جاسوسی برای عربستان سعودی متهم شدند. هر دو متهم به دسترسی به اطلاعات خصوصی مخالفان سعودی بودند که از این پلت‌فرم برای گفتگو در مورد مسائل جاری استفاده می‌کردند. این امر به مقامات سعودی امکان داد تا اطلاعاتی را که در جاهای دیگر در دسترس نیست کشف کنند.

همچنین بر اساس گزارش، مقامات سعودی از طریق حملات هدفمند دیجیتال از شهروندان خود جاسوسی کرده‌اند. یک مرکز تحقیقاتی دانشگاهی در کانادا، با «اطمینان بالا» به این نتیجه رسید که در سال ۲۰۱۸، تلفن همراه یک فعال برجسته سعودی مستقر در کانادا به نرم‌افزارهای جاسوسی هک و آلوده شده و امکان دسترسی کامل به پرونده‌های شخصی قربانی مانند چت‌ها، ایمیل‌ها، عکس‌ها و همچنین امکان استفاده مخفیانه از میکروفون و دوربین گوشی برای مشاهده و استراق سمع را فراهم می‌کند. در ژوئیه ۲۰۲۱، پگاسوس دریافت که عربستان سعودی مشتری نرم‌افزار جاسوسی پگاسوس متعلق به گروه ان.اس.او است. این گروه قاطعانه استفاده از فناوری آنها برای جاسوسی جمال خاشقجی، مخالف کشته شده در کنسولگری عربستان سعودی در ترکیه را رد کرده است.

دیده‌بان بیان می‌کند مایکروسافت موظف است به حقوق بشر و تعهدات حقوق بشری خود، احترام بگذارد. بیانیه این شرکت در مورد حقوق بشر تعهد آن را مبنی بر «عملی‌سازی حقوق بشر در تجارت و فناوری‌های ما» نشان می‌دهد. بیانیه جهانی حقوق بشر مایکروسافت بیان می‌کند این شرکت متعهد به احترام به اصول راهنمای سازمان ملل

در زمینه تجارت و حقوق بشر^۷ است. ما هر روز برای پیاده‌سازی این اصول‌ها در دفاتر مرکزی و هم دفاتر این شرکت در حدود ۲۰۰ کشور و منطقه و در سراسر زنجیره تأمین جهانی خود تلاش می‌کنیم.

دیده‌بان حقوق بشر قبلاً از گوگل خواسته بود که تصمیم خود برای ایجاد یک مرکز داده ابری در عربستان سعودی را به دلیل خطر تأثیرات نامطلوب جدی حقوق بشر لغو کند. دیده‌بان حقوق بشر در انتهای گزارش خود افزوده است: مایکروسافت باید حقوق افراد را در اولویت قرار دهد و به ابزاری برای جاسوسی بیشتر مقامات سعودی از افراد خود تبدیل نشود.^۸

*بحرین

۱. نگاهی به گزارش سالانه عفو بین‌الملل در خصوص وضعیت حقوق بشر بحرین در

سال ۲۰۲۲

درآمد

سازمان عفو بین‌الملل در گزارش سالانه خود به وقایع سال ۲۰۲۲ و موارد نقض حقوق بشر در بحرین به موارد زیر اشاره کرده است.

شکنجه و رفتارهای ظالمانه و غیرانسانی زندانیان از جمله بی‌توجهی پزشکی، تأخیر در درمان به‌عنوان تلافی و محرومیت از تماس با اعضای خانواده، محدود کردن آزادی بیان و اجتماعات توسط مقامات و بازداشت زندانیان به دلیل استفاده از این حقوق، عدم محافظت و حمایت دولت از کارگران مهاجر در برابر استثمار، عدم اقدامات کافی برای مقابله با بحران آب‌وهوا و تشدید محدودیت دسترسی به مراقبت‌های بهداشتی برای کودکان بی‌تابعیت توسط دولت.

^۷United Nations Guiding Principles on Business and Human Rights (UNGPs)

^۸<https://www.hrw.org/news/2023/04/13/saudi-arabia-microsoft-should-hold-data-center>

شکنج و سایر رفتارهای غیرانسانی

بر اساس گزارش، حداقل شش زندانی در طول سال مورد شکنجه و بدرفتاری قرار گرفته‌اند. در ماه فوریه، احمد جعفر محمد به واحد تحقیقات ویژه دادستان عمومی^۹ آژانسی که تخلفات دولتی را بررسی می‌کند، گفته است نگهبانان زندان جاو زمانی که در ۲۴ ژانویه به اجبار وی از صربستان به بحرین اخراج شد، او را مورد ضرب و شتم قرار داده‌اند. واحد تحقیقات ویژه به سازمان ملل گفت که در حال بررسی این ادعا است، اما هیچ نتیجه‌ای را گزارش نکرده است.

عفو در گزارش همچنین به بیماری احمد جابر احمد اشاره کرده که با وجود بیماری سل، مقامات زندان وی را پس از ۱۱ ماه به یک بیمارستان خارجی منتقل کردند در حالی که قادر به راه رفتن یا لباس پوشیدن نبود. محرومیت از مراقبت پزشکی را می‌توان رفتار یا مجازات ظالمانه، غیرانسانی یا تحقیرآمیز تلقی کرد. همچنین در ماه مه، عبدالعلی خیر، زندانی زندان جاو که به اتهامات تروریسم در یک محاکمه دسته‌جمعی زندانی شده بود، در یک تماس صوتی ضبط شده از زندان گفت وقتی به نگهبانان از بیماری نقرس و درد آن که ایستادن را برای وی مشکل کرده گفته و نیازش به درمان در درمانگاه را مطرح کرده بود، نگهبانان با کتک زدن او با مشت به وی پاسخ داده است.

سازمان دفاع از قربانیان خشونت
Organization for Defending Victims
of Violence

حق بر سلامت

بر اساس گزارش حق سلامت زندانیان با عدم ارائه مراقبت‌های پزشکی کافی در مقایسه با آنچه در جامعه وجود دارد، توسط مقامات نقض شده است. مقامات زندان عمده‌ا از دسترسی زندانیان به مراقبت‌های پزشکی به‌عنوان یک اقدام تنبیهی، خودداری کرده‌اند.

^۹Office of Public Prosecution's Special Investigation Unit (SIU)

مقامات از انتقال زندانی عقیدتی، عبدالهادی الخواجه از زندان جاو به یک مرکز پزشکی به دلیل احتمال ابتلا به آب سیاه به مدت ۹ ماه خودداری کرده و او را در معرض خطر نابینایی قرار داده‌اند. گفته می‌شود این اقدام در تلافی شعارهای او برای حمایت از فلسطین بوده است.

عفو بیان می‌کند با وجود متأثر شدن چندین زندانی در زندان جاو از بیماری عفونی سل، دولت اقدامات پیشگیرانه مانند پیگیری تماس‌ها و ارتباطات و همچنین آزمایش‌ها را انجام نداده است. برای نمونه مقامات دو روز پس از تشخیص بیماری سل حسن عبدالله باتی به همراه هشت زندانی دیگر، آنان را از بیمارستان به سلول خود بازگرداندند. همچنین مورد دیگر به خودداری مقامات از تعیین وقت دندانپزشکی برای حسن مشیمه ۷۴ ساله علی‌رغم درد شدید دندان اشاره کرده است. وی از سال ۲۰۱۱ به دلیل شرکت در تظاهرات گسترده در زندان بوده است.

حقوق زندانیان

بر اساس گزارش، با وجود مقررات زندان مبنی بر داشتن چهار تماس در هفته، کارکنان زندان همچنان به اعمال محدودیت تماس تلفنی و ویدئویی با اعضای خانواده برای زندانیانی که با نگهبانان صحبت می‌کنند، ادامه می‌دهند. ملاقات خانواده با زندانیان از زمان شروع همه‌گیری کووید-۱۹ در سال ۲۰۲۰ ممنوع شد و در صورت قطع تماس‌های تلفنی بدون توضیح، خانواده‌ها همچنان در بی‌خبری باقی می‌مانند. برای نمونه از ۱۱ تا ۲۱ اوت، اداره زندان نوجوانان درای داک^۱ به علی عیسی عبدالثنشر پس از مشاجره با یک نگهبان اجازه تماس با خانواده خود را نداد. همچنین در ماه سپتامبر، زندان جاو بدون هیچ توضیحی ۱۴ زندانی را پس از انتقال‌شان از سلول‌های خود، از تماس تلفنی محروم کرده است.

عفو بین‌الملل همچنین به ادامه مصادره کتاب نوشته عبدالجلیل السنکیس توسط مقامات زندان اشاره کرده است. وی از سال ۲۰۱۱ به دلیل استفاده از حق آزادی بیان خود زندانی

^۱Dry Dock juvenile prison

بوده است. وی در واکنش به این اقدام بیش از یک سال در اعتصاب غذای خشک باقی ماند که به طور قابل توجهی سلامت او را ضعیف کرده است. در ماه نوامبر، مقامات زندان همچنین دو مورد اتهام جدید علیه عبدالهادی الخواجه به دلیل توهین به یک نگهبان زندان و سردادن شعارهای سیاسی مطرح کرده‌اند.

آزادی بیان و اجتماعات

طبق گزارش، مقامات همچنان به نگهداری زندانیان به دلیل استفاده از حقوق خود در آزادی بیان و اجتماعات ادامه داده‌اند. در ماه فوریه، عفو بین‌الملل استفاده از نرم‌افزار جاسوسی پگاسوس را علیه سه شهروند بحرینی که از دولت انتقاد کرده بودند تأیید کرده است. در گزارش آمده طی دو هفته پایانی نوامبر، مقامات شش نفر از اعضای خانواده زندانی عقیدتی حسن مشیمه را به دلیل تظاهرات مسالمت‌آمیز از طرف او دستگیر و پس از یکی دو روز بازجویی، آزاد کردند. همچنین ده نفر از فعالین و رهبران گروه‌ها که از سال ۲۰۱۱ به دلیل استفاده از حقوق خود برای آزادی بیان و اجتماعات در جریان اعتراضات گسترده در آن سال زندانی شده بودند، همچنان زندانی هستند. از جمله زندانی عقیدتی شیخ علی سلمان که در حال گذراندن حبس ابد می‌باشد.

حقوق مهاجران

طبق گزارش، کارگران در بحرین همچنان به واسطه سیستم کفاله تحت حمایت دولت قرار ندارند. برای نمونه وزارت کار و توسعه اجتماعی اقدامات لازم برای رسیدگی به دستمزد پرداخت نشده حداقل ۱۸ کارمند شرکت ساختمانی المنحل شده‌ای را انجام نداده است. در ماه اوت، کمیته حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی سازمان ملل اشاره کرد کارگران مهاجر همچنان با تبعیض شغلی و دسترسی محدود به مسکن، آموزش و مراقبت‌های بهداشتی کافی مواجه هستند. بحرین بر خلاف بخش عمومی، حداقل دستمزد قانونی در بخش خصوصی، جایی که اکثر مهاجران در آن کار می‌کنند، ندارد.

حقوق زنان و دختران

عفو در گزارش خود بیان کرده بحرین محدودیت دسترسی به مراقبت‌های بهداشتی عمومی را برای خانواده‌هایی که فرزندان‌شان بی‌تابعیت هستند به دلیل قانون تبعیض جنسیتی تشدید کرده است. طبق قانون تابعیت، زنان بحرینی نمی‌توانند تابعیت خود را به فرزندان‌شان منتقل کنند. در ماه آوریل، کلینیک‌های بهداشتی دولتی خانواده‌های دارای کودکان بدون تابعیت را ملزم کرده‌اند تا هر بار که به دنبال درمان رایگان بهداشت عمومی هستند، درخواست دهند.

طبق گزارش در ماه اوت، کمیته حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی سازمان ملل درباره قوانین بحرین ابراز نگرانی کرده است. از جمله قانون سقط‌جنین در همه موارد را جرم‌انگاری کرده حتی زمانی که حاملگی در نتیجه تجاوز جنسی باشد و همچنین تبعیض علیه زنان در ارث و حق انتقال تابعیت خود به فرزندان‌شان.

ناکامی در مقابله با بحران اقلیمی

عفو بیان می‌کند بحرین برنامه اقدام آب‌وهوایی برای کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای خود را برای کاهش کربن در سال ۲۰۲۲ به‌روزرسانی نکرده است. گزارش سالانه شبکه راه‌حل‌های توسعه پایدار تحت حمایت سازمان ملل نشان داد که اقدام بحرین برای کاهش تغییرات اقلیمی، مطابق با هدف ۱۳ توسعه پایدار سازمان ملل، راکد مانده است. بر اساس داده‌های بانک جهانی، بحرین سومین میزان انتشار سرانه دی‌اکسید کربن در جهان را دارد.^{۱۲}

۲. محرومیت زندانیان بحرین از درمان و مراقبت‌های بهداشتی «مرگ آهسته»

موسسه آمریکایی‌ها برای دموکراسی و حقوق بشر^۳ در تاریخ ۶ آوریل ۲۰۲۳ در گزارشی به عملکرد مقامات زندان در خصوص عدم دسترسی زندانیان به درمان و مراقبت‌های بهداشتی اشاره و انتقاد کرده است.

بر اساس این گزارش، در ۶ آوریل، بیانیه‌ای از سوی «بیمارستان‌های دولتی بحرین» در خبرگزاری بحرین (فقط به زبان عربی) منتشر شد که در آن ادعا شده بود که الخواجه «اخیراً تحت مراقبت‌های پزشکی لازم قرار گرفته است و ثابت شده وی هیچ‌گونه ناراحتی یا عارضه قلبی و یا مشکلات قفسه سینه ندارد» و همچنین ادعا می‌کند که «در ۲۶ مارس ۲۰۲۳ وی دو نوبت برای انجام معاینات پزشکی برای قلب و پروستات داشته است، اما از انتقال به بیمارستان با اتوبوس تعیین شده برای انتقال زندانیان اصلاحات و توانبخشی خودداری کرده است. بر گزارش می‌افزاید: الخواجه پس از اطلاع از این گفته، دخترش را برای تصحیح نادرستی اظهارات ذکر شده فراخواند. وی در این تماس گفته است قرار بود ۲۶ مارس به بیمارستان منتقل شوم. با اجبار پذیرفتم با اتوبوس^۴ بروم و تا زمانی که در بیمارستان نظامی هستم می‌توانند روی دست‌بند بگذارند با وجود این از بردن من خودداری کردند. از ساعات اولیه صبح بیدار و آماده بودم، اما در نهایت مرا نبردند. همچنین در این تماس، الخواجه اعتبار بیانیه بیمارستان‌های دولتی را زیر سؤال و از بین برد. او بیان کرد: «در زمان رفت‌وآمد با مقامات، فقط افراد نظامی حضور داشتند و من هیچ فرد مسئولی را ندیدم که مرتبط با امور پزشکی باشد. نه یک پرستار، نه یک فرد مدیر، هیچ‌کس جز پلیس و افسر درگیر نبود. پس چگونه می‌شود بیمارستان‌های دولتی اعلام کرده‌اند که من از رفتن به بیمارستان خودداری کرده‌ام؟ این نشان می‌دهد که اکنون آنها از نام وزارت بهداشت و بیمارستان‌ها با وجود عدم اطلاع و جزییات فقط برای صدور بیانیه از طرف آنها استفاده کرده‌اند.

اقدامات سخت فقط سخت‌تر می‌شوند

^۳Americans for Democracy and Human Rights in Bahrain (ADHRB)

^۴Turkish bus

طبق گزارش، مقررات مربوط به انتقال زندانیان در خصوص قرارهای پزشکی و قضایی طی ماه‌های گذشته تشدید شده است. قبل از حدود یک سال پیش، اداره زندان و پزشکان می‌توانستند تصمیم بگیرند که زندانیان را از این اقدامات که شامل انتقال با اتوبوس و بستن دستبند می‌شود، معاف کنند. اکنون، اقدامات سخت‌تر می‌شود و به نظر می‌رسد که تحت هدایت ناصر بن عبدالرحمن الخلیفه، معاون وزیر کشور می‌باشد. گزارش معتقد است این مقررات سخت‌گیرانه نه تنها در مورد الخواجه، بلکه سایر زندانیان برجسته نیز اعمال شده است. عبدالوهاب حسین و شیخ عبدالجلیل المقداد دو نمونه اخیر هستند که مقامات بحرینی مسائل پزشکی مهم آنها را نادیده گرفته‌اند. گفته می‌شود المقداد به دلیل محرومیت از دسترسی به قرارهای پزشکی خود، علیرغم موافقت با روش‌های حمل‌ونقل که بر سلامت وی تأثیر منفی می‌گذارد، به مدت دو روز در حیاط زندان دست به اعتراض زد.

مرگ آهسته

گزارش بیان می‌کند وضعیت عمومی، به‌ویژه محرومیت زندانیان از دسترسی به درمان کافی در زندان پیش از این بارها مورد انتقاد شدید بازیگران بین‌المللی قرار گرفته است. الخواجه در توضیح این وضعیت اظهار داشت: وقتی به این موضوع نگاه می‌کنم، فقط می‌توانم نتیجه بگیرم که این نوع «مرگ آهسته» است. آنها سعی می‌کنند با ارائه نکردن درمان و مراقبت‌های بهداشتی به زندگی ما پایان دهند. مخصوصاً با افرادی که شرایط خیلی بدتر از من دارند. به نظر می‌رسد این تصمیم در بالاترین سطوح گرفته شده است.

در این گزارش به سخنان دختر الخواجه، نیز اشاره شده که اظهار داشت: «این‌که به دروغ بیانه‌ای منتشر کنند که پدرم تحت مراقبت‌های پزشکی قرار گرفته نشانه‌ای از رژیم بحرین است. آنها به سلامت پدرم و دیگر زندانیان عقیدتی آسیب می‌رسانند تا جایی که یا در زندان می‌میرند یا بعد از آزادی از بیماری مزمن خود رنج می‌برند. الخواجه یک بازمانده از شکنجه، یک زندانی عقیدتی است که به تأیید سازمان ملل به‌طور خودسرانه بازداشت شده است. او هرگز نباید در ابتدا زندانی می‌شد، اما ۱۲ سال بعد خانواده‌اش هنوز در حال

مبارزه برای اطمینان از دسترسی وی به درمان‌های پزشکی کافی برای شرایطی است که عمدتاً ناشی از شکنجه خود رژیم بحرین است. او و سایر زندانیان عقیدتی باید فوراً و بدون قید و شرط آزاد شوند.

مدیر اجرایی^{۱۵} موسسه آمریکایی‌ها برای دموکراسی و حقوق بشر در بحرین اظهار داشت: «در چند سال گذشته، ما شاهد یک روند خطرناک از سوی دولت بحرین بوده‌ایم که شامل رویه‌های مداوم بی‌توجهی عمدی پزشکی به زندانیان ارشد سیاسی می‌باشد. هیچ توضیحی برای چنین رویه زشت و شنیعی وجود ندارد، مگر قصد آشکار دولت برای وارد کردن صدمات جسمی جدی به رهبران سیاسی که منجر به پایان آهسته آهسته زندگی آنها می‌شود»^{۱۶}.

*امارات متحده عربی

۱. نگاهی به گزارش سالانه عفو بین‌الملل در خصوص وضعیت حقوق بشر امارات متحده عربی در سال ۲۰۲۲

درآمد

سازمان عفو بین‌الملل در گزارش سالانه خود به وقایع سال ۲۰۲۲ و موارد نقض حقوق بشر در امارات به موارد زیر اشاره کرده است. اجرای قوانین جدید توسط امارات و محدود کردن قابل توجه آزادی بیان و اجتماعات، تمدید بازداشت خودسرانه ده‌ها قربانی محاکمه‌های جمعی پس از پایان دوره سپری شدن زندان توسط مقامات، بدرفتاری طولانی‌مدت با مدافع حقوق بشر، تجدید موضع دولت علیه به رسمیت شناختن حقوق پناهندگان و تمدید مشارکت امارات در ائتلاف نظامی با ارتکاب نقض مکرر و جدی قوانین بین‌المللی در یمن.

^{۱۵}Husain Abdulla

^{۱۶}<https://www.adhrb.org/2023/04/bahrain-authorities-subjecting-prisoners-to-slow-death-by-not-providing-treatment-and-health-care-al-khawaja-states/>

آزادی بیان، تشکل و اجتماعات

طبق گزارش، دولت با کنترل بر آزادی بیان در مواقعی محتوای رسانه‌ها یا سینما که به نظر می‌رسد غیراخلاقی باشد را سانسور کرده است. گفته می‌شود حداقل ۲۶ زندانی اماراتی به دلیل انتقادات سیاسی مسالمت‌آمیزشان پشت میله‌های زندان باقی مانده‌اند.

عفو بیان کرده در ماه ژانویه، دفتر دادستان عمومی تعدادی از افرادی که ویدئوهایی در فضای مجازی و به‌صورت آنلاین منتشر کردند، احضار کرده است. این افراد صرفاً گزارش حملات موشکی انصارا... به امارات متحده عربی را منتشر کرده بودند. بنابراین هشدار داد که هرگونه گزارش چنین حوادثی در رسانه‌های اجتماعی ناقض قوانین این کشور می‌باشد. همچنین در ماه ژوئن، روزنامه الرویا، که توسط شرکتی متعلق به معاون نخست‌وزیر، منصور بن زاید آل نهیان، منتشر می‌شود، تقریباً تمام روزنامه‌نگاران و سردبیران خود را اخراج کرد زیرا این روزنامه در مورد واکنش اماراتی‌ها به افزایش قیمت انرژی گزارش داده بود. چاپ روزنامه متوقف شد و وبسایت آن فقط اخبار تجاری را منتشر می‌کرد.

طبق گزارش، دفتر تنظیم رسانه و سازمان تنظیم مقررات ارتباطات در ماه اوت به تفلیکس دستور داد تا محتوای همجنس‌گرایان را از سرویس‌های خود در امارات حذف کند، در غیر این صورت تحت پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت.

در گزارش به اجرایی شدن قانون جدید جنایات و مجازات‌ها در ۲ ژانویه اشاره شده که باعث کاهش برخی از مجازات‌ها شد، اما مقررات بسیار گسترده‌ای را حفظ کرد که آزادی بیان و اجتماعات را جرم‌انگاری می‌کند و بند جدیدی برای مجازات انتقال غیرمجاز اطلاعات دولتی اضافه کرده است.

بر اساس گزارش و طبق ماده جدید ۱۷۸، انتقال «بدون مجوز» هرگونه «اطلاعات» رسمی به هر «سازمانی» را جرم‌انگاری و ممنوع می‌کند. در ماده ۱۸۴ نیز مجازات هرکس که به حیثیت و اعتبار کشور و رهبران مؤسس آن لطمه بزند از حداکثر ۱۰ تا ۲۵ سال به پنج

سال مجازات کاهش پیدا کرد. در ماده ۲۱۰ نیز مجازات شرکت در اجتماعات عمومی که به قصد لطمه زدن به امنیت عمومی باشد از ۱۵ سال به حداکثر سه سال کاهش یافته است. ماده ۲۶ قانون جدید مبارزه با شایعات و جرائم سایبری که از ۲ ژانویه نیز لازم‌الاجرا شد، برای افرادی که بدون مجوز قبلی از دولت، از اینترنت برای تشویق به تظاهرات استفاده کنند تا سه سال حبس محکوم می‌کند.

بازداشت خودسرانه

عفو بین‌الملل بیان می‌کند امارات مسئول ده‌ها بازداشت خودسرانه جدید و مداوم بوده است. مقامات از آزادی حداقل ۴۱ زندانی که دوران محکومیت خود را در طول سال به پایان رساندند خودداری کرده و تعداد کل زندانیان سال‌های گذشته را به ۴۸ نفر رسانده‌اند. دولت چنین بازداشت‌هایی را «مشاوره» مداوم برای کسانی توصیف کرد که «افکار افراطی را پذیرفته‌اند»، رویه‌ای که طبق ماده ۴۰ قانون مبارزه با تروریسم ۲۰۱۴ مجاز است. قانون، دادستانی را ملزم می‌کند که برای چنین بازداشت‌هایی حکم دادگاه دریافت کند، اما به بازداشت‌شدگان حق اعتراض به ادامه بازداشت خود را نمی‌دهد.

شکنجه و سایر رفتارهای غیرانسانی

کمیته ضد شکنجه سازمان ملل در ماه ژوئیه، در اولین بررسی خود از امارات متحده عربی، «نگرانی خود را از دریافت جزئیات الگوی شکنجه و بدرفتاری علیه مدافعان حقوق بشر و افرادی که متهم به جرائم علیه امنیت دولتی هستند، اعلام کرده است».

به گفته گزارش، مقامات احمد منصور مدافع حقوق بشر را برای تمام سال در سلول انفرادی نگه داشتند و او را از دسترسی به عینک، کتاب، تخت، تشک و بالش و وسایل بهداشت شخصی محروم کرده‌اند. نگه داشتن در سلول انفرادی طولانی‌مدت، به‌ویژه در ترکیب با رفتار تحقیرآمیز و غیرانسانی، به منزله شکنجه در سطوح بالا می‌باشد. در موردی دیگر مقامات محمد الصدیق را که از سال ۲۰۱۲ به دلیل استفاده از حق آزادی بیان زندانی

است، از هرگونه تماس تلفنی با خانواده‌اش که در خارج از کشور زندگی می‌کند، جلوگیری کرده‌اند.

تبعیض

بر اساس گزارش مقامات همچنان از ارائه خدمات بهداشتی و آموزشی دولتی به اعضای جمعیت بدون تابعیت بومی امارات متحده عربی که منشأ اجدادی در شرق آفریقا، جنوب آسیا و شبه جزیره عربستان دارند، خودداری می‌کنند. اماراتی‌های بدون تابعیت باید برای دریافت آموزش و مراقبت‌های بهداشتی از بخش خصوصی استفاده کنند. افراد بدون تابعیت همچنین برای دریافت مجوز اقامت موقت مجبور هستند «حامیانی» پیدا کنند که بدون آن «ساکنان غیرقانونی» تلقی می‌شوند و واجد شرایط کار در بخش دولتی با حقوق بالاتر نیستند.

حقوق دگرباشان جنسی

عفو در گزارش خود اشاره کرده دولت در ماه سپتامبر به مدارس سراسر امارات دستور داد تا اطمینان حاصل کنند که معلمان «از بحث درباره هویت جنسیتی، هم‌جنس‌گرایی یا هر رفتار دیگری که برای جامعه امارات غیرقابل قبول تلقی می‌شود» در کلاس‌های درس خودداری کنند. قانون امارات متحده عربی روابط همجنسگرایانه توافقی بین بزرگسالان را جرم‌انگاری می‌کند.

ناکامی در مقابله با بحران اقلیمی

در گزارش عفو آمده سازمان ملل از همه کشورها خواسته برای عمل به تعهدات خود تحت توافق پاریس در مورد تغییرات آب‌وهوایی، تولیدات خود را کاهش دهند و این در حالی است که امارات که یکی از طرفین این توافق است، تولید نفت خود را افزایش داده

است. بر اساس داده‌های بانک جهانی، امارات یکی از پنج کشوری است که بالاترین سطح سرانه انتشار دی اکسید کربن در جهان را دارا می‌باشد.

حقوق زنان و دختران

در ماه ژوئیه، کمیته رفع همه اشکال تبعیض علیه زنان^{۱۷} مشاهدات پایانی خود دریافت که قوانین امارات متحده عربی علیه زنان در انتقال تابعیت به کودکان تبعیض قائل است و دولت حق شرط‌هایی را برای کمیته حفظ کرده که با هدف این معاهده ناسازگار است.

حقوق پناهندگان و مهاجران

طبق گزارش، در بازنگری و اصلاح قوانین مهاجرت امارات در ماه ژوئیه، بار دیگر حق پناهندگان برای درخواست پناهندگی به رسمیت شناخته نشده است.^{۱۸}

۲. نگاه داشتن زندانیان اماراتی بعد از سپری کردن دوران محکومیت‌شان

سازمان دفاع از قربانیان خشونت
Organization for Defending Victims
of Violence

سازمان دیده‌بان حقوق بشر در تاریخ ۱۲ آوریل ۲۰۲۳، در گزارشی به عملکرد دولت امارات در خصوص نگاه داشتن بازداشت‌شدگان پس از پایان دوران محکومیت‌شان اشاره و از آن انتقاد کرده است.

به اعتقاد دیده‌بان مقامات امارات متحده عربی حداقل ۵۱ زندانی اماراتی که بین یک ماه تا نزدیک به چهار سال پیش دوران محکومیت خود را به پایان رسانده‌اند، همچنان در زندان نگه داشته‌اند.

^{۱۷}The Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women (CEDAW)

^{۱۸}<https://www.amnesty.org/en/location/middle-east-and-north-africa/united-arab-emirates/report-united-arab-emirates/>

بنا به گزارش، این ۶۹ زندانی همگی بخشی از محاکمه جمعی و به شدت ناعادلانه «یو.ای.ای ۹۴» هستند. این افراد منتقدان دولت می‌باشند که محکومیت آنها حقوق آزادی بیان، تشکل و اجتماعات را نقض کرده است. مقامات امارات برای ادامه بازداشت آنها بعد از اتمام محکومیت‌شان از توجیحات بی‌اساس ضد تروریسم استفاده کرده‌اند.

پژوهشگر بخش امارات در دیده‌بان حقوق بشر^۱ گفت: «زندانیان پرونده یو.ای.ای ۹۴ پس از سال‌ها حبس به دنبال یک محاکمه به شدت ناعادلانه، رنج بسیار زیادی را متحمل شده‌اند. مقامات اماراتی باید فوراً آنها را آزاد کنند و در نهایت به این سختی ده ساله پایان دهند. شرکای برجسته امارات، از جمله ایالات متحده و سازمان‌دهندگان بیست‌وهشتمین کنفرانس تغییرات آب‌وهوایی سازمان ملل،^۲ باید مقامات امارات را برای آزادی فوری آنها تحت فشار قرار دهند».

دیده‌بان بیان می‌کند این زندانیان در میان ۹۴ نفری بودند که از مارس ۲۰۱۲ در موجی از دستگیری‌های خودسرانه در میان سرکوب بی‌سابقه مخالفان بازداشت شده‌اند. این پرونده تأثیر وحشتناکی بر آزادی بیان، تجمع و اجتماعات داشته است. در ژوئیه ۲۰۱۳، دادگاه عالی فدرال ابوظبی ۶۹ نفر از متهمان را مجرم شناخته و به ۵ تا ۷ سال حبس، ۵۶ نفر را تا ۱۰ سال و ۸ نفر را به صورت غیابی به ۱۵ سال حبس محکوم و ۲۵ نفر نیز تبرئه شدند. این حکم برخلاف قوانین بین‌المللی قابل تجدیدنظر نیست، زیرا این حکم توسط عالی‌ترین دادگاه امارات صادر شده است.

گزارش به نقل از فعالان اماراتی و اسناد دادگاه بیان می‌کند تا مارس ۲۰۲۳، ۵۱ نفر محکومیت خود را به پایان رسانده‌اند اما همچنان بدون مبنای قانونی مشخص در زندان هستند. برخی از زندانیان در اوایل جولای ۲۰۱۹ دوران محکومیت خود را به پایان رسانده‌اند.

این مدافعان بر اساس ماده ۱۸۰ قانون جزا که ارتباط با گروهی که هدف آن براندازی نظام سیاسی کشور است را جرم شناخته، محکوم شده‌اند.

^۱Joey Shea

^۲COP28

طبق گزارش، دادستان کل^۲، در بیانیه‌ای که در ژانویه ۲۰۱۳ منتشر کرد، مدعی شد که ۹۴ «سازمانی را راه‌اندازی، تأسیس و اداره کرد که به دنبال مخالفت با اصول اساسی سیستم حکومتی امارات متحده عربی و به دست گرفتن قدرت بوده است». بسیاری از متهمان تنها به این دلیل دستگیر شدند که با یک گروه سیاسی غیرخشونت‌آمیز، انجمن اصلاحات و هدایت اجتماعی (الاصلاح)، که از پایبندی بیشتر به احکام اسلامی حمایت می‌کردند و سال‌ها درگیر بحث‌های سیاسی مسالمت‌آمیز در امارات بودند، دستگیر شدند.

در گزارش به قانون سرکوبگرانه ضد تروریسم امارات ۲۰۱۴ اشاره می‌کند که اجازه می‌دهد به صورت نامحدود زندانیانی به عنوان «تهدید تروریستی» معرفی شوند در حالی که قانون آن را به وضوح تعریف نکرده است. این زندانیان بنا به درخواست دادستانی کشور می‌توانند در مراکز مشاوره یا مناصحه مستقر شوند. ماده ۱ قانون مبارزه با تروریسم این مراکز را به عنوان «واحدهای اداری با هدف روشنگری و اصلاح افرادی که تهدید تروریستی محسوب می‌شوند یا محکومان به جرائم تروریستی» تعریف می‌کند.

دیده‌بان حقوق بشر از سمت تعدادی از فعالان و اعضای خانواده آن‌ها گفته است که حداقل چهار نفر از ۵۱ نفر نامه‌ای از دادستانی عمومی دریافت کردند که در آن گفته شده بود در مدت سه ماه آخر بازداشتشان در مراکز مناصحه بوده‌اند. پس از سه ماه، قاضی تشخیص داد که آنها همچنان «افکار تروریستی» دارند و حکم داد که آنها به «بازپروری» بیشتری نیاز دارند.

بر اساس ماده ۴۸ قانون مبارزه با تروریسم، مدعی‌العموم می‌تواند فردی را که به خاطر یک جرم تروریستی محکوم شده در یک برنامه مشاوره یا مناصحه در زندانی که در آن دوران محکومیت خود را می‌گذراند، تحت نظارت مرکز مشاوره قرار دهد.

در موردی که دیده‌بان به آن اشاره کرده انتقال زندانی برای تعیین تمدید حبس وی به دادگاه به اطلاع وی رسیده شده است. در این حال دادگاه برای او وکیل تعیین کرد که هرگز با او ملاقات نکرد و اجازه حضور در جلسه دادگاه را نیز نداشته و از تمدید مدت حبس خود بی‌اطلاع بوده است. در گزارشات رسیده از سوی خانواده زندانیان آمده آن‌ها

^۲Salem Saeed Kubaish

هیچ اطلاعاتی در مورد آزادی یا تمدید مدت محکومیت خود دریافت نکرده‌اند. یکی از اعضای خانواده گفته است: «واقعیت این است که ما می‌دانیم او آزاد نخواهد شد زیرا هیچ علامتی وجود ندارد، ما نمی‌توانیم هیچ فشار قانونی وارد کنیم و هیچ‌کس نمی‌تواند به مقامات فشار بیاورد تا او را آزاد کنند، بنابراین ما فقط امید داریم. او به مدت ۱۰ سال محکوم و ۱۰ سال نیز تمام شد، پس چرا وی هنوز در زندان است؟ نه دلیلی وجود دارد، نه عدالتی».

بر اساس گزارش، قانون مبارزه با تروریسم هیچ محدودیت زمانی برای ادامه حبس تعیین نکرده و در عوض از دادستان عمومی ایالتی می‌خواهد که هر سه ماه یک‌بار به دادگاه گزارش دهد. اگر دادگاه تشخیص دهد که «شرایط او اجازه می‌دهد» می‌تواند دستور آزادی او را صادر کند. مشخص نیست که آیا متهم حق حضور در جلسه یا دیدن یا اعتراض به شواهد مورد استفاده برای توجیه بازداشت خود را دارد یا خیر.

دیده‌بان اشاره می‌کند نقض استانداردهای محاکمه عادلانه در محاکمه ۲۰۱۳، شامل رد کمک حقوقی متهمان در حین بازداشت بدون ارتباط قبل از محاکمه و اتهامات شکنجه و سایر بدرفتاری‌ها بوده است. شصت و چهار نفر از بازداشت‌شدگان تا یک سال در مکان‌های نامعلومی نگهداری شدند و تا اواخر فوریه ۲۰۱۳ از کمک حقوقی محروم شدند. اعضای خانواده، ناظران و رسانه‌های بین‌المللی از دسترسی به محاکمه جمعی محروم شدند. وکلای متهمان مورد آزار و اذیت قرار گرفتند و تعدادی نیز دستگیر شدند.

دیده‌بان معتقد است مقامات در بررسی ادعاهای موثق مبنی بر اعتراف و اظهارات متهمان تحت شکنجه و استفاده از آن به‌عنوان مدرک در طول محاکمه، کوتاهی کرده‌اند. در طی جلسه محاکمه، متهمان ادعاهای بدرفتاری جدی در حین بازداشت را به قاضی توضیح داده‌اند. از جمله این موارد می‌توان به سلول انفرادی، محرومیت از خواب، گرمایش ناکافی و توهین‌های مکرر توسط نگهبانان زندان اشاره کرد.

گزارش به برخی از سختی‌های زندانیان در زندان بدنام الرزین اشاره کرده که بسیاری از آنها در سلول انفرادی و در رنج به‌سر می‌برند و به حقوق خود دسترسی ندارند و در طول

سال‌ها، شرایط بدتر شده است. ملاقات‌ها نامنظم و تنظیم آنها دشوار است و در خیلی مواقع خانواده‌ها بدون هیچ توضیحی از ملاقات محروم می‌شوند. همچنین مکالمات تلفنی اغلب در اواسط تماس بدون هیچ توضیحی قطع می‌شود. برخی از زندانیان سال‌هاست که نمی‌توانند با اعضای خانواده خود تلفنی صحبت کنند. به گفته برخی از خانواده‌ها، دوره‌هایی چند ماهه وجود داشته که در آن یک زندانی به‌طور کامل بدون هیچ نشان و تماسی ناپدید شده و خانواده را به این باور رسانده که شاید او مرده است.

میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی در ماده ۱۵ مجازات کیفری عطف به ماسبق را ممنوع کرده است. کمیته حقوق بشر سازمان ملل در اظهار نظر کلی خود در مورد ماده ۹ میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی حقوق بشر می‌گوید: اگر تحت استثنای‌ترین شرایط، تهدیدی مستقیم و حتمی برای توجیه بازداشت افرادی که چنین تهدیدی در نظر گرفته می‌شوند مورد استناد قرار گیرد، بار اثبات بر عهده دولت‌های عضو است تا نشان دهند که فرد چنین تهدیدی را ایجاد می‌کند و نمی‌توان با اقدامات جایگزین به آن پرداخت.

دیده‌بان بیان می‌کند: «امارات عربی با تمدید خودسرانه احکام ناعادلانه منتقدان صلح‌جو با استفاده از توجیهات جعلی ضدتروریسم بدون روند قانونی، بی‌اعتنایی کامل خود را به حاکمیت قانون نشان می‌دهند»^{۲۲}.

سازمان دفاع از قربانیان خشونت

Organization for Defending Victims
of Violence

ب) موارد نقض حقوق بشر از سوی عربستان سعودی و امارات متحده عربی در سایر کشورهای منطقه

*ائتلاف به رهبری عربستان

۱. نگاهی به گزارش سالانه عفو بین الملل در خصوص وضعیت حقوق بشر یمن در

سال ۲۰۲۲

درآمد

سازمان عفو بین الملل در گزارش سالانه خود به وقایع سال ۲۰۲۲ و موارد نقض حقوق بشر در یمن به موارد زیر اشاره کرده است. ادامه نقض قوانین بین المللی بشردوستانه و حقوق بشر از سوی همه طرف های درگیری طولانی مدت در یمن همراه با مصونیت از مجازات، انجام حملات غیرقانونی با وجود آتش بس، کشته و زخمی شدن غیرنظامیان و اختلال در دسترسی به کمک های بشردوستانه، تخریب اموال غیرنظامی، تداوم آزار، بازداشت خودسرانه و محاکمه روزنامه نگاران و فعالان به دلیل استفاده مسالمت آمیز از حق آزادی بیان یا به دلیل وابستگی سیاسی، ارتکاب خشونت و تبعیض مبتنی بر جنسیت توسط طرفین، منع زنان از سفر بدون همراهی سرپرست مرد، ممانعت از کار کردن و دریافت کمک های بشردوستانه، دستگیری خودسرانه دگرباشان جنسی، شکنجه و سایر اشکال خشونت جنسی، تهدیدات؛ و آزار و اذیت از سوی همه طرف های درگیر و تخریب محیط زیست.

حملات و کشتار غیرقانونی

بر اساس گزارش، نیروهای ائتلاف به رهبری عربستان سعودی و نیروهای انصارا... حملات بی رویه ای را پیش از آوریل انجام داده اند که منجر به کشته و زخمی شدن غیرنظامیان شده و اموال غیرنظامی از جمله تأسیسات بهداشتی، آموزشی و زیرساخت های

مخابراتی را تخریب و به آن آسیب رسانده‌اند. در حملات هوایی ۲۰ ژانویه نیروهای ائتلاف به شهر حدیده، حداقل سه کودک کشته و یک ساختمان مخابراتی تخریب و اینترنت به مدت چهار روز در سراسر کشور قطع شد. در ۲۱ ژانویه، نیروهای ائتلاف به رهبری عربستان با شلیک یک مهمات هدایت شونده دقیق ساخت آمریکا باعث کشته شدن دست کم ۸۰ غیرنظامی و زخمی شدن بیش از ۲۰۰ نفر شد. در ۴ مه نیز شلیک چهار گلوله خمپاره از یک هواپیمای بدون سرنشین باعث زخمی شدن شش غیرنظامی شد. همچنین در حمله‌ای دیگر در ۲۳ ژوئیه، یک پسر بچه سه ساله کشته و ۱۱ کودک مجروح شدند. انصارا... مسئولیت این حمله را رد کرده است. به گفته عفو در ۲۱ اکتبر و ۹ نوامبر، انصارا... دو حمله پهپادی به بنادر و به منظور مختل کردن صادرات نفت انجام داده است.

آزادی بیان

بر اساس گزارش، طرف‌های درگیر به آزار، تهدید، بازداشت خودسرانه و محاکمه افراد به دلیل استفاده مسالمت‌آمیز از حق آزادی بیان خود ادامه داده‌اند. عفو به برخی از اقدامات ادعایی نیروهای انصارا... اشاره کرده از جمله: یورش به حداقل شش ایستگاه رادیویی در صنعا و تعطیل کردن آن‌ها، حبس حداقل هشت روزنامه‌نگار، و محکومیت چهار نفر از آنها به اعدام پس از یک محاکمه به شدت ناعادلانه و همچنین محکومیت نبیل الصیداوی، روزنامه‌نگار، پس از یک محاکمه به شدت ناعادلانه به اتهامات واهی و جدی به هشت سال زندان در ۲۲ فوریه توسط دادگاه کیفری تخصصی^۳ مستقر در صنعا.

عفو بین‌الملل در ادامه گزارش خود به اقدامات دولت یمن نیز اشاره کرده که شامل آزار و اذیت حداقل هفت روزنامه‌نگار و فعال در مناطق تحت کنترل خود با صدور رأی تحقیق یا بازداشت خودسرانه، تحت تعقیب قرار گرفتن حداقل سه خبرنگار به دلیل انتشار محتوای انتقادی از مقامات و نهادهای عمومی توسط مقامات قضایی، دستگیری یک نویسنده در ۴ ژوئیه توسط نیروهای امنیتی در استان تعز به‌طور خودسرانه به دلیل انتشار

^۳Specialized Criminal Court (SCC)

دادگاهی که به‌طور سنتی به جرائم مرتبط با امنیت اختصاص دارد.

پستی انتقادآمیز از وجود فساد در ارسال کمک به افراد آواره داخلی در استان تعز و آزادی مشروط وی به دریافت تعهد مبنی بر خودداری از ارسال هرگونه نظر در شبکه‌های اجتماعی.

نادیده گرفتن دسترسی بشردوستانه

طبق گزارش اعمال محدودیت حرکت و ارسال کمک‌ها توسط طرف‌های درگیر از جمله ایجاد محدودیت‌های بوروکراتیک مانند رد یا تأخیر مجوز سفر، لغو طرح‌های بشردوستانه و مداخله در طراحی پروژه و اجرای فعالیت‌های بشردوستانه همچنان ادامه داشته است. ضمناً ادعا شده مقامات انصارا... به بستن راه‌های اصلی داخل و خارج شهر تعز ادامه داده‌اند. این تعطیلی به شدت مانع رفت‌وآمد مواد غذایی، دارو و سایر کالاهای ضروری در داخل و خارج استان تعز شده است.

عفو بیان کرده در طول سال ۲۰۲۲، در حملات به امدادگران و خشونت علیه دارایی‌ها و امکانات پرسنل بشردوستانه توسط طرف‌های درگیر، افزایش هشداردهنده‌ای مشاهده شده است. به گفته دفتر سازمان ملل متحد در یمن، در نیمه اول سال، یک امدادگر کشته، دو نفر مجروح، هفت نفر ربوده شده و ۹ نفر بازداشت شدند. در همین مدت همچنین ۲۷ مورد تهدید و ارباب و ۲۸ مورد سرقت خودرو رخ داد که منجر به توقف موقت تردد و امدادسانی در چندین استان شده است.

سازمان دفاع از قربانیان خشونت
Organization for Defending Victims
of Violence

حق بر حقیقت، عدالت و جبران خسارت

عفو بین‌الملل معتقد است طرف‌های درگیر نتوانسته‌اند عدالتی را برای قربانیان نقض گسترده و نقض حقوق بشر بین‌المللی و حقوق بشردوستانه در جریان درگیری‌های جاری فراهم کنند یا آسیب‌هایی را که به غیرنظامیان وارد کرده‌اند، جبران کنند.

بر اساس گزارش، چند سازمان حقوق بشری از جمله مواظنه برای حقوق بشر، مرکز اروپایی قانون اساسی و حقوق بشر و شرپا در ۲ ژوئن، با حمایت عفو بین‌الملل، شکایتی کیفری علیه

شرکت‌های تسلیحاتی فرانسوی Dassault Aviation، Thales و MBDA France به دادگاه قضایی پاریس ارائه کردند. این سازمان‌ها خواستار تحقیقات کیفری در مورد این شرکت‌ها به دلیل مشارکت احتمالی آنها در جنایات جنگی و جنایت علیه بشریت در یمن، از طریق صادرات سلاح به عربستان سعودی و امارات متحده عربی شده‌اند.

گزارش به ناکارآمدی شورای حقوق بشر در ۷ اکتبر برای ایجاد یک مکانیسم نظارتی و پاسخگویی مستقل و بی طرف در قطعنامه‌ای که درباره یمن به تصویب رساند، اشاره کرده است.

حقوق زنان و دختران

طبق گزارش، مقامات انصارا... شرط همراه داشتن یک محرم مرد در هنگام سفر برای زنان را ادامه دادند. از سویی دیگر محدودیت‌های تشدید شده به‌طور فزاینده‌ای مانع کار زنان یمنی شده است؛ به‌ویژه زنان یمنی که برای کارشان مجبور به سفر بوده‌اند. این موضوع تأثیر مستقیمی بر دسترسی زنان و دختران یمنی به مراقبت‌های بهداشتی و حقوق سلامت باروری داشته است.

گزارش بیان می‌کند وزارت کشور در ماه مارس، بخشنامه‌ای برای تسهیل دسترسی زنان یمنی به پاسپورت طبق قانون یمن صادر کرد. این اقدام به‌دنبال راه‌اندازی کمیته‌ی تحت رهبری زنان یمنی به نام «گذرنامه من بدون قیمومیت» انجام شد که با روش مرسوم که زنان را از حق گرفتن گذرنامه بدون اجازه محرم خود محروم می‌کند، مخالفت کرده است. گزارش مدعی است مقامات به بازداشت خودسرانه زنان پس از اتمام دوران محکومیت خود ادامه داده‌اند، آن‌هم به این دلیل قیم مرد نداشته‌اند تا آنها را از زندان به خانه همراهی کند.

حقوق دگرباشان جنسی

بر اساس گزارش مقامات حاضر در یمن به هدف قرار دادن دگرباشان جنسی با دستگیری خودسرانه، شکنجه، از جمله تجاوز جنسی و سایر اشکال خشونت جنسی، تهدید و آزار و اذیت ادامه داده‌اند.

تخریب محیط زیست

عفو بیان می‌کند طرف‌های درگیر همچنان در اتخاذ تدابیری که از محیط زیست محافظت می‌کند، کوتاهی کرده‌اند. کمبود شدید سوخت باعث شده یمنی‌ها به‌طور فزاینده‌ای به هیزم متکی شوند. این مکانیسم مقابله‌ای مخرب زیست محیطی، به جنگل‌زدایی و از بین رفتن تنوع زیستی کمک کرده است. طبق برنامه محیط زیست سازمان ملل، کیفیت هوای محیط با سطوح دستورالعمل سازمان بهداشت جهانی برای آلاینده‌های هوا که بر سلامتی تأثیر منفی می‌گذارند، مطابقت ندارد.

بر اساس گزارش سوء مدیریت زیرساخت‌های نفتی همچنان مناطق را آلوده می‌کند. به گفته یک سازمان محیط زیست محلی^{۲۴} در ماه آوریل، آسیب در خط لوله تأمین نفت، مناطق وسیعی از زمین‌های کشاورزی و منابع آب زیرزمینی را آلوده کرده است. عفو همچنین به نشت نفت از یک نفت‌کش در حال پوسیدگی در بندر عدن در جنوب یمن اشاره کرد و بیان می‌کند آلودگی ساحلی و دریایی در این منطقه را وخیم‌تر کرده است. در ماه سپتامبر، یک کمپین سرمایه‌گذاری جمعی سازمان ملل، ۷۵ میلیون دلار مورد نیاز برای مرحله اول عملیات اضطراری مربوط به نفت‌کش سافر که در شهر بندری حدیده یمن در دریای سرخ لنگر انداخته بود، جمع‌آوری کرد. این نفت‌کش خطر سرازیر شدن محموله ۱،۱۴ میلیون بشکه‌ای نفت خود را به همراه داشته و بروز یک فاجعه زیست‌محیطی و بحرانی انسانی را تشدید کرده است.^{۲۵}

سازمان دفاع از قربانیان خشونت
Organization for Defending Victims
of Violence

۲. هشدار سازمان بهداشت جهانی در خصوص سقوط سیستم بهداشتی یمن

سایت خبری سازمان ملل در تاریخ ۲۱ آوریل ۲۰۲۳، در گزارشی به نقل از سازمان بهداشت جهانی گفته است سیستم بهداشتی شکننده یمن به شدت تحت فشار و برای جلوگیری از وخامت بیشتر آن به بودجه بین‌المللی بیشتری نیاز است.

^{۲۴}Holm Akhdar

^{۲۵}<https://www.amnesty.org/en/location/middle-east-and-north-africa/yemen/report-yemen/>

بر اساس گزارش، سازمان ملل برای پایان دادن به درگیری شدید بین نیروهای ائتلاف تحت حمایت عربستان سعودی و نیروهای دولتی و انصارا... امیدهایی دارد. گفتنی است از سال ۲۰۱۵ تقریباً کل اقتصاد کشور به فروپاشی رسیده، ده‌ها هزار کشته برجای مانده و ۲۱,۶ میلیون نفر در این سال به کمک و حفاظت بشردوستانه نیاز دارند. به گفته یک مقام ارشد سازمان بهداشت جهانی در یمن^۶ «سیستم بهداشتی شکننده کشور به شدت تحت فشار است و به فروپاشی نزدیک‌تر شده است، درحالی‌که بودجه اهداکنندگان بین‌المللی برای جلوگیری از وخامت بیشتر خدمات بهداشتی در کشور کافی نیست».

سوء تغذیه حاد کودکان

به گفته سازمان بهداشت جهانی حدود ۱۲,۹ میلیون یمنی نیازهای فوری به مراقبت‌های بهداشتی بشردوستانه دارند و ۵۴۰,۰۰۰ کودک زیر پنج سال در حال حاضر از سوءتغذیه حاد شدید «با خطر مستقیم مرگ» رنج می‌برند. حدود ۴۶ درصد از مراکز بهداشتی در سراسر کشور به دلیل کمبود نیرو، بودجه، برق یا دارو، تنها به‌طور جزئی کار می‌کنند یا به‌طور کامل از کار افتاده‌اند. مقام سازمان بهداشت جهانی در نشست دوره‌ای سازمان ملل در ژنو به خبرنگاران گفت «گروه سلامت» بشردوستانه یمن، متشکل از سازمان ملل و ۴۶ سازمان غیردولتی، تنها ۶۲ میلیون - یا ۱۶ درصد - از ۳۹۲ میلیون دلار مورد نیاز را برای ۱۲,۹ میلیون یمنی آسیب‌پذیر دریافت کرده است.

بر اساس گزارش شیوع بیماری‌ها - به‌ویژه سرخک، دیفتری، تب دانگ، وبا و فلج اطفال - بحران بهداشتی در یمن را تشدید کرده است. جابجایی‌های انبوه، به‌کارگیری بیش‌ازحد امکانات بهداشتی، اختلال در شبکه‌های آب و فاضلاب و پوشش کم ایمن‌سازی باعث شروع و گسترش این بیماری‌ها شده است. در سه‌ماهه اول سال جاری بیش از ۱۳۰,۰۰۰ مورد جدید سرخک، ۸۷۷۷ مورد تب دانگی و ۲۰۸۰ مورد مشکوک به وبا گزارش شده است. سازمان بهداشت جهانی هشدار داد اعداد واقعی به احتمال زیاد بسیار بیشتر است.

به گفته گزارش، سازمان بهداشت جهانی توانسته پاسخی یکپارچه به بحران بهداشتی یمن در ده حوزه اولویت‌دار داشته باشد:

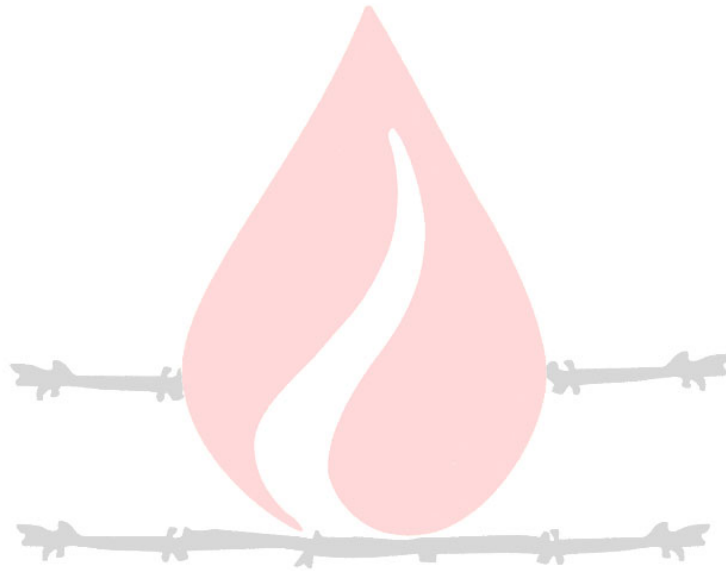
- هماهنگی گروه سلامت ملی؛
- عملیاتی نگه داشتن مراکز تغذیه درمانی (TFCS)؛
- تقویت نظارت بر بیماری؛
- پاسخگویی به شیوع همه بیماری‌های عفونی؛
- حمایت از امکانات و خدمات بهداشتی؛
- کنترل بیماری‌های واگیر، منتقل از آب و نادیده گرفته شده مناطق استوایی؛
- مبارزه با بیماری‌های مزمن از جمله دیابت، بیماری‌های کلیوی و سرطان؛
- حفظ آب، بهداشت و خدمات بهداشتی در مراکز بهداشتی برای تقویت اقدامات پیشگیری و کنترل عفونت؛
- حمایت و بهبود مراقبت‌های بهداشتی مادران و نوزادان؛
- برآوردن نیازهای نادیده گرفته شده سلامت روان؛

در گزارش آمده با حمایت اهداکنندگان بین‌المللی، سازمان بهداشت جهانی توانست در سال ۲۰۲۲ تجهیزات، لوازم و آموزش پزشکی ضروری را به حدود ۷,۸ میلیون نفر ارائه دهد - که حدود ۶۲ درصد از ۱۲,۶ میلیون نفری است که تحت برنامه عکس‌العمل‌های بشردوستانه برای سال تعیین شده هدف قرار گرفته‌اند. همچنین سازمان بهداشت جهانی مراقبت‌های مربوط به نجات جان بیش از ۶۰,۰۰۰ کودک یمنی را که از سوءتغذیه حاد و شدید با عوارض پزشکی رنج می‌برند، تضمین کرده است.

بر اساس گزارش، سازمان بهداشت جهانی تقریباً هیچ بودجه‌ای جهت آماده شدن برای فصل سیل سالانه در یمن که زمانش اکنون است، در دسترس ندارد و پیش‌بینی می‌شود شیوع بیماری‌های واگیر از طریق ناقل و آب افزایش گسترده‌ای خواهد داشت.

گزارش در بخش انتهایی خود به پیامدهای تبدیل شدن یمن به یک بحران انسانی فراموش شده تأکید کرده است. مردم یمن در عین مقاوم بودن به شدت رنج می‌برند. بیش از دو نفر از هر سه یمنی به کمک‌های غذایی، پزشکی و سایر کمک‌های بشردوستانه وابسته هستند.

مقام ارشد سازمان بهداشت جهانی در انتهای گزارش خود بیان کرد: جامعه بین‌المللی باید حمایت خود را از یمن افزایش دهد تا از رنج و مرگ ناگفته انسانی در ماه‌های آینده جلوگیری کند.^{۲۷}

سازمان دفاع از قربانیان خشونت
Organization for Defending Victims
of Violence